

"Tindrem fills a la carta i els homes ens podrem autodissenyar?"

Dm, 12/06/2018 per Catalunya Religió

([Cristianisme i Justícia](#)) Dissabte 9 de juny, a la sala d'actes de Cristianisme i Justícia, organitzada per "Cristianisme al segle XXI", va tenir lloc la darrera de les sessions del cicle "Espai Obert", que durant tot el curs ha desenvolupat el tema Els fonamentalismes: Increment i amenaces. Aquesta darrera sessió portava per títol "Fonamentalisme científic: el transhumanisme" i va anar a càrrec del professor **Albert Cortina**, advocat i urbanista.

Amb un power-point apropiat, el conferenciant començà amb una frase **d'Aldous Huxley** de 1932, que feia referència als possibles perills d'un cert desenvolupament de la ciència i de la tècnica abandonades als interessos del poder. Segons ell, tots hem sentit la cançó enfadosa que la tecnologia ens resoldrà tots els problemes —pobresa i ecologia inclosos— per la simple possibilitat de deslligar l'home dels seus límits naturals i convertir-lo en una mena d'àngel desmaterialitzat. Des d'aquesta perspectiva, l'homo sapiens, enllà de voler millorar les seves limitacions o discapacitats, faria un salt d'espècie fins a l'homo technologicus; aleshores, les actuals tecnologies (nanotecnologia, robòtica, biotècnica, TICs, etc.), en comptes de posar-se al servei de les persones necessitades, es posarien al servei de tothom i convertirien els homes en posthumans, capaços fins i tot d'intervenir en la creació. L'home esdevindria déu.

Més que col·laborar amb robots, hi competiríem i, amb l'arribada de la intel·ligència artificial, ens hi hibridaríem i tot; és a dir, ens canviaríem a nosaltres mateixos, en un futur completament nou —ja s'ha batejat com l'era de l'antropocè—, en què, convertits en cíborgs, venceríem les malalties i fins i tot la mort.

Davant d'aquest panorama, exposà quatre postures: la tecno-escèptica (aquest món trigarà a arribar i ara interessen altres problemes), la tecno-conservadora (cal regular i legislar perquè l'espècie humana es quedi com ara és), la tecno-

progressista (això ja ha arribat i cal aprofitar la conjuntura: tots hem vist Stephen Hawking en una cadira-ordinador, com una extensió del seu cos), la tecnoentusiasta (cal accelerar la convergència de paràmetres científics i d'inversions econòmiques perquè aquest món arribi el més aviat possible i es pugui passar del transhumanisme actual al futur posthumanisme, on el dolor, la vellesa i el sofriment siguin vençuts. Aquí l'exemple seria **Neil Harbisson**, primer cïborg amb una antena implantada en el crani que li permet percebre els colors). Així les coses, vist que el desig o el plaer, centren els anhels individualistes, instantanis i consumistes de molts homes i dones, i que la mentalitat transhumanista posa les tecnologies al seu abast, el conferenciant es demanà qui construïa aquesta nova utopia de futur, quins interessos hi havia al darrera i on quedava l'humanisme il·lustrat que havia estat capaç de la Declaració dels Drets humans. Si l'home, alliberant-se de la seva condició natural, es pot autodissenyar, si podem fer néixer fills a la carta, si la intel·ligència artificial superarà la nostra, advertí que ens trobaríem sovint en disjuntives en les quals caldria emprar responsablement la nostra llibertat.

El conferenciant situà el nucli del posthumanisme a la denominada Singularity University, lligada a Google, a la NASA i a Silicon Valley i esmentà alguns noms com **Raimond Kuzweil** (autor de *The Age of Spiritual Machines* [L'era de les màquines intel·ligents', 1988], *The Age of Spiritual Machines* [L'era de les màquines espirituals', 1999] i de *The singularity is near. When humans transcend biology* [La singularitat és a prop. Quan els humans transcendeixin la biologia', 2005]), el filòsof britànic **David Parce**, autor de *L'imperatiu hedonístic*, que proclama la possibilitat d'eliminar qualsevol substrat de sofriment humà, o el filòsof suec **Nick Brostrom** (Universitat d'Oxford), que el 2014 publicà un llibre sobre la superintel·ligència.

Justament, per al conferenciant, els tres objectius dels transhumanisme són la superintel·ligència (que s'ha d'assolir amb la intel·ligència artificial capaç de superar la humana), la superlongevitat (s'aconseguirà que no envelleixin els radicals lliures mitocondrials de les cèl·lules — i aquí esmentà Aubry de Grey i el seu llibre *La fi de l'envelliment del 2007*— o ens hibernaran fins que la malaltia que patim sigui guarible) i el superbenestar. Davant d'aquesta mentalitat tan optimista —ja hi ha joves que, gairebé com a protesta, s'implanten xips, des dels quals es pot controlar la seva vida—, el Dr. Cortina confessà que preferia parlar d'"humanisme avançat", vist que tots desitgem el perfeccionament humà sense perdre, tanmateix, l'específica singularitat de cadascú, la consciència, la dignitat, la llibertat, l'obertura a la transcendència — que el transhumanisme bandeja— i l'objectiu de la felicitat. Des d'una perspectiva semblant també s'expressa el filòsof francès **Luc Ferry**, exministre de Joventut, Educació i Recerca, i autor de llibres com *L'home-Déu* (1996) o *La religiositat després de la religió* (2004). És cert que alguns transhumanismes parlen de possibles robots conscients, capaços de sentiments i fins i tot de sexualitat, de possibilitats extremes de coneixement —el Big Data (recopilació d'una immensitat de dades, susceptibles de ser sotmeses a anàlisi per extreure'n, les millors decisions i estratègies en camps diversos), però és bo demanar-nos si cal saber-ho tot, controlar-ho tot —la nostra vida i la del planeta— i compartir-ho tot. Tot plegat no pot arribar a quallar una mena de noosfera biopolítica, que substitueixi la veritable democràcia amb tots els perills del fonamentalisme inclosos?

Per al conferenciant, des de l'humanisme cristià tenim molts dels problemes que es plantegen els transhumanistes resoltos —vida eterna inclosa— i, per això, es referí

al llibre de F. Torrabla Intel·ligència espiritual (2010) o el de **J. Pigem**, Àngels i robots: la interioritat humana en la societat hipertecnològica, en el pròleg del qual D. Jou ens convida a no voler ser àngels de déus equivocats. Completant el pensament d'Huxley amb què havia començat l'exposició, acabà amb una frase de Teilhard de Chardin: "Ens pensem ser éssers humans amb experiències espirituals, quan som éssers espirituals amb experiència humana".

La xerrada impactà entre els assistents —algú parlà d'estat de shock i tot— i despertà una bona quantitat de qüestions en el col·loqui que va seguir, especialment sobre els problemes ètics i econòmics que els transhumanisme plantejava —els més rics podran gaudir d'implants— i sobre qui regia aquest futur que tenim tan proper.

Acabada la sessió s'anuncià que el cicle "Espai Obert" del curs vinent portaria per títol: Església i país.